

Zárójelentés

„Az újkori külföldi magyar egyetemjárás adattárának véglegesítése és publikálásának folytatása” című pályázathoz 2010. július 1. -2013. július 31. közti időszakban

Az általam mintegy két évtizede vezetett újkori külföldi magyar egyetemjárás-kutatás célja az 1526 és 1918 között külföldi egyetemen tanult magyarországi születésű diákok teljes adattárának elkészítése, nagyobb részét az eredeti levéltári források alapján. Az adatok publikálása egy forráskiadvány-sorozat keretében eddig 21 kötetet eredményezett, további három kötet pedig kiadásra vár, összesen mintegy 100 ezer külföldi beiratkozás adatait tartalmazva.

Az 1526 és 1918 közötti magyarországi peregrináció nagyságrendjéről és főbb tendenciáiról nagyjából teljes képünk van, hiszen ennek feltárása a francia adatok és a szomszéd államokba történő kisebb méretű peregrináció kivételével befejeződött. Miután elkészült az olasz, a német, a balti régió, az osztrák, a holland, a svájci, az angol, a cseh és a lengyel egyetemeken tanult magyarországi diákok adatainak összegyűjtése, az újkori magyar egyetemjárás teljes feltárásához már csak viszonylag kevés hiátust kell felszámolni.

I. A pályázat egyik fontos célja, hogy a még hiányzó régiók kutatását befejezzük és az ott gyűjtött adatokat beépítsük az összevont adatbázisba. Két fontos terület maradt ki eddig a vizsgálandók köréből. Ezek közül az egyik a szomszédos országok azon egyetemei, amelyek csak a 19. század második felében kezdték meg működésüket.

Kutatásunk alapelve kezdettől fogva az, hogy az számított magyarországi születésűnek és kerül be az adattárba, aki – függetlenül attól, hogy milyen nemzetiségű – a történeti Magyarország területén (1526 után a Duna – Dráva vonalától északra, tehát Horvátországot és Szlavóniát ide nem értve) született.

A 2010 őszén kutatásokat végeztünk két szomszédos ország egyetemén, a Zágrábban és Belgrádban tanult magyarországi diákok adatainak feltárása érdekében.

- a) Zágrábban négy helyen kutattunk:
1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski Fakultet – Arhiv (Zágrábi Egyetem - Bölcsészkar Levéltára), ahol az 1875-1919 között ide beiratkozott bölcsészeket, összesen 95 fő adatait gyűjtöttük össze.
 2. Katolički Bogoslovni Fakultet (Zágrábi Egyetem Teológiai Kar), ahol 1875-1919 között 127 fő teológus hallgató adatait gyűjtöttük össze.
 3. Hrvatski Državni Arhiv (Horvát Állami Levéltár), ahol a jogászok anyakönyvéből 1850-1919 között 207 fő magyarországi joghallgatót regisztráltunk.
 4. Arhiv Zagrebačkog Kaptola (Zágrábi Káptalan Levéltára), ahol kiegészítve korábbi, a teológusokra vonatkozó gyűjtésünket, áttekintettük az „Alumni et Convictores Collegii Bononiensis” című forrást, ami az eredeti „Chronologia Illustrissimi Collegii Illyro-Hungarici ab anno 1553” című forrás másolataként maradt fenn kéziratban.
- A kutatás eredményeként pontosítottuk Veress Endre bolognai adatait, szétválasztva a

horvátországi és a szűkebb magyarországi hallgatókat, valamint új személyek adatait is feltárva. Új tudományos eredménynek számít annak a közel 500 zágrábi beiratkozónak az adatsora, akik 1848 után jutottak el a horvát fővárosba. Figyelemre méltó volt, hogy a Monarchia szláv nemzetiségei között milyen erőteljes együttműködés mutatkozott az első világháború előtt. Igen sok vajdasági szerb, de még szlovákok is beiratkoztak Zágrábban, a Prágán kívül egyetlen szláv nyelvű egyetemen. Ezzel együtt az is tapasztalható az adattárból, hogy a nem magyar etnikumú hallgatóság Bécs mellett másodikként már tudatosan választott szláv tannyelvű felsőoktatási intézményt, akár úgy, hogy mind Prágában, mind Zágrábban beiratkozott.

A kutatásban az előre meghatározott személyek vettek részt, összesen 4 fő (Szögi László, Székely Hunor, Kiss Beáta és Kassa Melinda), akik számára napidíjat biztosítottunk, valamint az utazás és szállás költségeit.

b) Belgrádban két helyen, a Szerb Nemzeti Levéltár (Arhiv Srbije) központi épületében és egy külső részlegében kutattunk, ahol a „Matične i glavne knige studenta” alapján összesen 13 fő joghallgatót és 6 fő bölcsészhallgatót regisztráltunk az 1899-1919 közötti időszakban. Sokan nem tanultak a Belgrádi Egyetemen, viszont az is igaz, hogy ezen adatok csupán a hiányosan megmaradt névsortöredékekben maradtak fenn. A kutatás során kiderült, hogy rendszeres anyakönyveket csak az 1920-as évektől vezettek Belgrádban, előtte csupán tanévenként listák maradtak meg, amelyekben a származási helyet csak esetenként jelölték. Ennek következtében, bár valószínűsíthetjük, hogy magyarországi diákok a jelzethöz nagyobb számban fordultak meg Belgrádban, a születési vagy származási hely hiányában erről biztosan nem állíthatunk. Még a meglévő kevés adatból is érdekes elem az, hogy nem kizárólag szerb nemzetiségű magyarországiak, hanem más etnikumhoz tartozók is eljutottak az egyetemen éppen csak kialakuló Belgrádi Egyetemre.

A pályázati támogatást a kutatásban részt vevő három személy (Szögi László, Varga Júlia és Székely Hunor) szállás- és útiköltségére, valamint napidíjára fordítottuk.

II. A pályázat másik célja, hogy a már elkészült gyűjtések alapján a hiányzó kötetek publikálásához, illetve a kiadás költségeihez hozzájáruljon. Elkészült a Habsburg birodalom kívüli német nyelvterület 1526-1700 közötti peregrinációjának publikálása, és az összesített adatbázisból az egész időszakra vonatkozóan a mai Vajdaság területéről származó különböző nemzetiségű diákok egyetemjárásának bemutatása.

1. Szögi László: Magyarországi diákok németországi egyetemeken és akadémiákon 1526-1700. Budapest, 2011. 486. p. IN: Magyarországi diákok egyetemjárása az újkorban. 17. kötet.

2. Vajdasági diákok az európai egyetemeken 1338-1919. (СТУДЕНТИ СА ДАНАШЊЕ ТЕРИТОРИЈЕ ВОЈВОДИНЕ НА ЕВРОПСКИМ УНИВЕРЗИТЕТИМА 1338–1919.) Újvidék, Нови Сад 2010. 442 p.

Míg az előbbi kötet folytatja az ELTE Levéltára által publikált, sok kutató által használt forráskiadvány-sorozatot, amely lassan valamennyi nemzeti és tudományos szakkönyvtár szabadpolcos rendszerében megtalálható, addig az utóbbi kiadvány a Vajdasági Levéltár

támogatásával jelent meg kétnyelvű bevezetővel, hozzáférhetővé téve a legújabb kutatási eredményeket a szerb kutatók, történészek és érdeklődők számára is.

2011-ben kutatói munkánkat a beadott pályázatnak teljesen megfelelően olyan régiók peregrinációjának feltárására fordítottuk, ahol eddig még soha nem történt anyaggyűjtés. 2011. októberében 4 fő részvételével 10 napos kutatást folytattunk előzetes szervezés után belgiumi egyetemi levéltárakban. A kutatás keretében Brüsszelben, Gentben, Liege-ben és Antwerpenben részben egyetemi levéltárakban, részben könyvtárakban végeztük munkánkat. Elsőként a brüsszeli Szabad Egyetem központi könyvtárában található levéltári részlegben vizsgáltuk meg az ott tanult magyarok adatait. Munkánkat segítette, hogy az egyetemen az alapítástól, 1834-től a 90-es évekig egy adatbázis készült, amely helyben használható és amelyből számos adatot sikerült kinyernünk. Az első világháborúig terjedő három évtized anyakönyveit eredetiben lapoztuk át és összességében Brüsszelben 28 magyarországi diák 1848-1913 közötti beiratkozását rögzítettük. Brüsszelben kísérletet tettünk az ottani képzőművészeti akadémia iratanyagának kutatására, sikerült is a könyvtárban megtalálni a szükséges forrásokat, azonban a helyi intézményi vezetés megtagadta az anyag kutatását, valószínűleg azért, mert ilyen típusú tudományos kutatással még nem találkoztak és ilyenkor gyakran hivatkoznak az adatvédelmi törvény előírásaira, amely azonban az első világháború előtti anyakönyvek esetében már nem lenne érvényes. Másodikként a liege-i egyetemen az ottani egyetemi levéltárban tudtunk dolgozni, ahol rendkívül készségesen a levéltári raktárban volt alkalmunk gyorsított ütemben valamennyi anyakönyvi kötetet átnézni és ahol az 1855-1913 közötti évekből összesen 30 beiratkozó adatait jegyezhetjük fel. A genti egyetem levéltárában jelentős mennyiségű anyagot néztünk át, azonban kiderül, hogy Gentbe elsősorban az egykori román királyságból iratkoztak be sokan, azonban Magyarországról csak nagyon kevesen választották ezt az egyetemet. 1865-1908 között mindössze 8 fő beiratkozási adatait találtuk meg. A leuveni egyetem anyakönyveit kiadták, így az ott tanult magyar diákok adatait ebből lehetett összegyűjteni. Ennek eredményeként 1857-1914 közötti évekből 22 magyarországi születésű hallgató adataival rendelkezünk. Az antwerpeni, illetve a liegi kereskedelmi akadémiákon összesen 25 magyarországi beiratkozót találtunk, de ezek adatait is másodlagos forrásokból gyűjtöttük össze, mert az intézmény tájékoztatása szerint az eredeti, első világháború előtti levéltári anyaguk nem található.

Az Antwerpeni Képzőművészeti Akadémián, ellentétben a brüsszelivel nagyon készségesen fogadtak és gond nélkül biztosították az eredeti anyakönyvek kutatását. Itt is igen jelentős mennyiségű matrikulát néztünk át és ennek eredményeként 1847-1913 közötti évekből 7 magyarországi beiratkozó adatait rögzítettük. Összességében tehát az általunk vizsgált belgiumi egyetemeken a 19. század második felében összesen 120 magyarországi születésű peregrinus tanulmányi adatait gyűjtöttük össze. Ezeket az adatokat rögzítettük a folyamatosan bővülő számítógépes adatbázisunkban.

2012. májusában két hét időtartamú kutatást végeztünk az előzetes terveknek megfelelően Bukarest és Iasi egyetemeken. Ebben a kutatásban is 4 fő vett részt, mivel előzetes tájékozódás alapján nyilvánvalóvá vált, hogy rendkívül nagy mennyiségű anyagot kell áttekintenünk. Hozzá kell tennem, hogy sem Bukarestben, sem Iasiban eddig nem áll rendelkezésre olyan nyomtatott névsor, amely származási helyeket is tartalmazna, amely megkönnyíthette volna a kutatást. Amennyire tapasztaltam, ezt az anyagot még a román történetírás sem tárta fel megfelelően.

A Bukaresti Egyetem levéltári anyagát több helyen őrzik. A rektorátus, a bölcsészeti, a természettudományi és az orvosi kar anyagát a Bukaresti Városi Levéltárban, ahol kutatásainkat végeztük. A jogi kar iratanyaga ma is az egyetemen található, ahová próbáltunk bejutni, de előzetes levelezés után sem kaptuk meg az engedélyt, a nyilvánvalóan irattárban és nem levéltárban található anyag átnézésre. A román egyetemi források sajátossága, hogy a 19. században a francia egyetemi modellt követték, és nem a németet. Ennek következtében összevont egyetemi vagy kari matrikulák nem állnak rendelkezésre, ami rendkívüli mértékben megnehezíti a kutatást. Esetenként egy-egy korszakról vannak átfogó nyilvántartások, de ezek nem teljeseek. Ennek megfelelően döntően a hallgatók személyi adatgyűjtőiből lehetett dolgozni, amelyekben az estek többségében megtalálható a hallgató származási helye, de nem mindenütt. Karonként tehát több ezer hallgatói adatgyűjtőt kellett átnéznünk, hogy a magyarországi születésűeket megtaláljuk. Munkánk eredményeként 1862-1919 között 314, döntően erdélyi román hallgató beiratkozását rögzítettük, de az itt tanultak száma ennél nyilván magasabb volt, mivel a jogi kar anyagát nem állt módunkban a többi karhoz hasonlóan áttekinteni.

Románia legrégebbi egyeteme az 1860-ban alapított Iasi Egyetem, amelynek anyagát a Iasi Állami Levéltár őrzi, a rektori iratok mellett külön az orvosi, bölcsészeti és jogi kar fondjait. A Bukarestből elmondottak ugyanúgy érvényesek a Iasi Egyetemre is, vagyis összevont anyakönyvet itt sem találtunk, bár utalások voltak arra, hogy egykor ilyenek készültek, de ezek ma nem találhatóak meg a levéltárban. Ebben az esetben is sok ezer személyi adatgyűjtőt kellett átnéznünk néhány nap alatt, amelyet elvégezve megállapítható volt, hogy a magyarországi diákok csak az egyetem alapítása körül érdeklődtek a iasi oktatás iránt, később azonban egyre kevesebben iratkoztak be ide. Összesen 1867-1919 között 61 fő beiratkozását tudtuk rögzíteni. Együttesen tehát a két román egyetemen 375 magyarországi születésű, elsősorban persze román anyanyelvű diák itteni tanulmányait tudjuk bizonyítani. A kutatási év során adatbázisunk a két ország peregrinációjának vizsgálata nyomán 495 új adattal bővült.

2012-ben a témával kapcsolatban 4 publikációnk jelent meg, az egyik Romániában, a Marosvásárhelyi Egyetem kiadásában, a többi pedig hazai tanulmánykötetekben, illetve folyóiratban.

Mivel a pályázat egyik fontos célja, hogy a még hiányzó régiók kutatását befejezzük és az ott gyűjtött adatokat beépítsük az összevont adatbázisba. 2013-ban utolsóként még néhány hiányzó itáliai és a legfontosabb francia egyetemek levéltári anyagát kívántuk feltárni. Kutatásunk alapelve kezdettől fogva az, hogy az számít magyarországi születésűnek és kerül

be az adattárba, aki – függetlenül attól, hogy milyen nemzetiségű – a történeti Magyarország területén (1526 után a Duna – Dráva vonalától északra, tehát Horvátországot és Szlavóniát ide nem értve) született. A 2013 évben kutatásokat végeztünk Pavia és Milánó egyetemlein, valamint Párizsban az új Nemzeti Levéltárban.

a) Milánóban és Paviában négy helyen kutattunk:

2013. április 7-14. között előbb az Olasz Állami Levéltár Paviai Levéltárában kutattunk, ahol 1860-ig, az olasz egység megvalósításáig őrzik az egykori Paviai Egyetem levéltári anyagát. Mivel Pavia 1859-ig a Habsburg birodalom Lombard-Velencei Királyságához tartozott, az itteni egyetemre a 18. század végétől több magyar hallgató is eljutott. A kutatás során az ottani egyetem teológiai, jogi, orvosi és bölcsészeti karainak fennmaradt hallgatói névsorait néztük át, kiegészítve egy korábbi kutatás eredményét. 1777-től 1855-ig összesen 60 magyarországi születésű diák adatait gyűjtöttük össze, illetve pontosítottuk a korábbi kutatások eredményét. E diákok két periódusban tanultak Paviában. Egy részük teológusként II. József uralkodása idején és azt követően, amikor az uralkodó a római Collegium Germanicum Hungaricum birodalmi diákjait átköltöztette Paviába. Másik részük pedig 1827 és 1855 között orvosi, sebészeti, jogi és ritkábban bölcsészeti tanulmányokat folytatott itt. Meglátogattuk a mai Paviai Egyetem Levéltárát is, ahol az intézmény 1860 utáni iratait őrzik. Mint várható volt, 1860 után az első világháborúig itt már nem tanult magyarországi hallgató, amit a Levéltárban készülő elektronikus adatbázisból állapítottunk meg. Kiderült azonban, hogy a két világháború között igen sok magyar jutott el Paviába, amely adatok összegyűjtése most nem volt feladatunk, de később erre is sort kellene keríteni.

Milánóban két intézmény jött szóba a kutatás szempontjából. A Politecnica di Milano, azaz az ottani műegyetem hivatalosan 1863-ban alakult és idén ünnepelte 150 éves fennállását. Előzménye volt azonban egy olyan technikai-kémiai iskola, amely már az 1830-as években megkezdte működését. Ennek anyagát az Olasz Állami Levéltár Milánói Levéltárában kutattuk, ahol néhány évből megmaradt e tanfolyam, vagy iskola hallgatóinak névsora. E névsorokban azonban nem találtunk magyarországi születésű diákokat. A mai Műegyetem levéltárában az idő rövideje miatt nem volt alkalmunk kutatni. Eljutottunk azonban a Milánói Zeneakadémia Levéltárába, amely a szó valódi értelmében nem tekinthető levéltárnak. Az intézmény egykori anyakönyveit a könyvtár egyik alagsori helyiségében nagyon rossz körülmények között őrzik, és csak a mi kedvünkért szállították fel az olvasóterembe, hogy egyáltalán kutatni lehessen. A veszélyeztetett állapotú anyakönyveket, amennyire ez lehetséges volt teljes egészében átnéztük 1918-ig, de néhány kötet nem volt fellelhető. A kutatás eredményeként 1866-1889 között három magyarországi születésű hallgató ottani tanulmányait tudtuk dokumentálni. Rajtuk kívül a Milánói Képzőművészeti Akadémián is tanulhattak magyarok a dualizmus időszakában. Ennek anyagát most nem volt alkalmunk tanulmányozni, de két személyt ismerünk, akik ide is eljutottak. Nyilvánvaló, hogy valamennyi a korban működő olasz felsőoktatási intézmény anyagának teljes átnézésére nincs lehetőség, mert ennek költségei nem lennének arányban a várható eredményekkel. A kutatásban az előre meghatározott személyek vettek részt, összesen 4 fő (Szögi László, Varga Júlia, Székely Hunor és Széles Ágnes), akik számára napidíjat biztosítottunk, valamint az

b) Az OTKA pályázat legfontosabb fejleményének a 2013. május 23. és június 6. között Párizsban végzett kutatásunk tekinthető. A jelzett két hétben a francia főváros melletti Saint Denis-ben idén megnyitott új Francia Nemzeti Levéltárban dolgoztunk. Itt őrzik az 1789 utáni állami iratokat, így a Párizsi Egyetem és néhány más felsőoktatási intézmény iratait is. A munka azért volt különlegesnek tekinthető, mert a francia egyetemi rendszer a napóleoni reformok után teljes mértékben eltért az Európában megszokott gyakorlattól és ez az egyetemi forrásanyagra is vonatkozik. Egészen 1890-ig az egyetemeken nem léteztek beiratkozási anyakönyvek, mint pl. az általunk jól ismert német nyelvterületen. Csupán a vizsganyilvántartások vannak meg, amelyekből azonban nem derül ki a diák származási helye. Ugyanakkor az egyetemek mellett esetenként sokkal nagyobb jelentőségűek voltak az ún. École Grand-ok, vagyis a forradalom után sorra megalakult szakfőiskolák. 1890 után már vannak beiratkozási lapok, amelyeken feltüntették a diákok születési helyét is. Hosszas előzetes tájékozódás és levelezés után, úgy döntöttünk, hogy a pályázatból fedezhető két hetes kutatást a párizsi Sorbonne anyagának feltárására fordítjuk. Ez nem csak azért látszott célszerűnek, mert a hazai adatok összesítéséből már tudtuk, hogy ide járt a legtöbb magyar diák, hanem azért is, mert a francia felsőoktatás nagyon erősen Párizs központú volt, egészen a második világháborúig. A Nemzeti Levéltárban a Sorbonne jogi, bölcsészeti és természettudományi karainak beiratkozási lapjait őrzik. Az orvosi karról viszont csak a diplomát szerettek nyilvántartásait őrizték meg. Mivel a magyar diákok általában csak egy két szemesztert tanultak Párizsban ez utóbbit nem volt értelme megnéznünk. A jogászok beiratkozási lapjai ugyan meg vannak az 1810-es évektől kezdve, de olyan rossz állapotban, hogy korábban lefotózták őket és csak mikrofilmen kutathatók. A lapok a nevek betűrendjében vannak elhelyezve két korszakra bontva. A nagyon rossz minőségű mikrofilmeket elkezdtek átnézni, de hamarosan kiderült, hogy a 100 ezernyi beiratkozást átnézni rövid idő alatt lehetetlen, s a jogi karon eleve kevesebb magyar hallgatóval számolhatunk. Ezután a bölcsészek anyagát néztük át ahol 66 dobozban az 1907 és 1948 között beiratkozottak lapjai található egy sorozatban a nevek betűrendjében. Itt a kutatásra egyetlen lehetőség volt, a teljes sorozatot darabonként átnézni. Szerencsére a kutatáshoz a francia kollégák pozitívan álltak hozzá, és jelentős segítséget kaptunk, hogy a munkát elvégezhessük. Négy ember nyolcnapi nagyon gyors munkájával az anyagot átnéztük és valamennyi magyar beiratkozó adatait feljegyeztük a jelzett időszakból, vagyis a két háború közötti korszakból is. Sajnos az egyetemen az 1907 előtti beiratkozási lapokat korábban kiselejtezték, így az 1890-1907 közötti korszakot csak a hazai források alapján tudjuk valamennyire kutatni. A Természettudományi Kar anyaga kisebb volt, és szerencsére a kezdetektől megvolt, így ezeket is nagyon feszített munkával át tudtuk nézni. Összességében 977 magyarországi születésű hallgató adatait jegyeztük fel, közülük 131 tanult Párizsban 1918 előtt. A Párizsi Egyetem anyagán kívül az ottani École Pratique de Haute Etudes főiskola értesítőiből 48 ott tanuló hazai diák adatait is összegyűjtöttük. Ezek nagy része ismeretlen adat, tehát feltárása új tudományos eredménynek minősíthető. Összességében párizsi és hazai kutatásunk eredményeként jelenleg 1810 és 1919 között 15 francia tanintézetben 741 magyar diák beiratkozásáról tudunk. Ez a szám valószínűleg meghaladja az ezret, azonban a további

kutatásokhoz újabb támogatásra lenne szükség. Franciaország esetében még néhány intézmény levéltári anyagának átnézésére feltétlenül sort kellene keríteni.

A kutatásban az előre meghatározott személyek vettek részt, összesen 4 fő (Szögi László, Varga Júlia, Kakasy Judit és Széles Ágnes), akik számára napidíjat biztosítottunk, valamint az utazás és szállás költségeit.

Mindent egybevetve a mostani OTKA pályázat keretében hat ország 15 közgyűjteményében 1961 új magyarországi születésű hallgató beiratkozását rögzítettük adattárunkban, s ezzel a korábbi még meglévő fehér foltok nagy részét eltüntettük. Az kétségtelenül kiderült, hogy a franciaországi felsőoktatás magyarországi látogatottságát, a speciális forrásviszonyok és az intézmények nagy száma miatt, még további kutatásokkal lehetne csak teljessé tenni. Ezt azonban csak egy újabb sikeres pályázat segítségével lehetne megvalósítani.

A pályázat időszakában az alábbi, a témába vágó köteteket és tanulmányokat publikáltuk:

Könyvek, adattárak:

1. Szögi László: Vajdasági diákok az európai egyetemeken 1338-1919. СТУДЕНТИ СА ДАНАШЊЕ ТЕРИТОРИЈЕ ВОЈВОДИНЕ НА ЕВРОПСКИМ УНИВЕРЗИТЕТИМА 1338–1919. Újvidék, Нови Сад 2010. 442 p.

2. Szögi László: Magyarországi diákok németországi egyetemeken és akadémiákon 1526-1700. = Magyarországi diákok egyetemjárása az újkorban 17. Budapest 2011. 486 p. + 8 t.

3. Szögi László: Studenți români din Transilvania la universitățile din Europa în secolele XVI-XX. Edizura Universității „Petru Maior”. Târgu- Mureș 2011. 281 p.

4. Szögi László – Kónya Péter: Sáros megyei diákok az európai egyetemeken 1387-1918. Šarišskí študenti na európskych univerzitách 1387-1918. = Felsőoktatástörténeti kiadványok. Új sorozat 9. Budapest 2012. 410 p.

5. Szögi László: Budai, pesti, óbudai és budapesti diákok egyetemjárása II. 1256-1525 és 1867-1919. = Budapest történetének forrásai. Közreadja: Budapest Főváros Levéltára. Budapest 2012. 437 p.

6. Szögi László: Magyarországi diákok bécsi egyetemeken és akadémiákon 1789-1848 = Magyarországi diákok egyetemjárása az újkorban 20. Budapest, 2013. 584 p.

7. Szögi László: Kárpátaljai diákok az európai egyetemeken ЗАКАРПАТСЬКІ СТУДЕНТИ В ЗАКОРДОННИХ УНІВЕРСИТЕТАХ 1407-1919. = Felsőoktatástörténeti kiadványok. Új sorozat 10. УЖГОРОД-BUDAPEST 2013. 224 p. ill. ЗАКАРПАТСЬКІ СТУДЕНТИ В ЕВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ 1407-1919 Kárpátaljai diákok az európai egyetemeken 1407-1919. КИЇВ – БУДАПЕШТ 2013. 204 p.

8. Mészáros Andor - Szögi László – Varga Júlia: Magyarországi diákok a Habsburg birodalom kisebb egyetemein és akadémiáin 1789-1919. Ungarländische Studenten an

kleineren Universitäten und Akademien des Habsburgen Reiches 1789-1919. = Magyarországi diákok egyetemjárása az újkorban 21. Budapest, 2014. 590 p.

Cikkek, könyvfejezetek:

1. Szögi László: Békés megyei hallgatók az európai egyetemeken 1918 előtt = Bárka XVIII. 2010. 6. sz. 84-88. p.

2. Szögi László: Neueste Forschungsergebnisse über die Studentenmigration aus Ungarn 1117-1918 = Österreichisch-ungarische Beziehungen auf dem Gebiet des Hochschulwesens. Osztrák-magyar felsőoktatási kapcsolatok. (Szerk: K.Lengyel Zsolt-Nagy József Zsigmond-Ujváry Gábor) Székesfehérvár-Budapest 2010. 33-47. p.

3. Szögi László: Az egyetem nélküli ország egyetemistái Mohács előtt. A középkori Magyarország peregrinusai = Az Egyetemi Könyvtár évkönyvei XIV-XV. (Szerk: Szögi László) Budapest 2011. 15-40. p.

4. Szögi László: A 18. századi magyar peregrináció összefoglaló adatai = Cito pede labitur aetas. Tanulmányok Kapronczay Károly 70. születésnapjára. (Szerk: Magyar László András-Kapronczay Katalin) Budapest 2011. 229-240. p.

5. Szögi László: Sopron városi és megyei diákok egyetemjárása Európában 1381-1919 = Soproni Szemle 2011. 4. sz. 339-360. p.

6. Szögi László: Szabadkai diákok az európai egyetemeken 1416-1918 = Bácsország. Vajdasági honismereti szemle 2012. 1.sz.109-112. p.

7. Szögi László: Az Óbudai Egyetem és a középkori magyar egyetemjárás = Államalapítástól egyetemalapításig (Szerk: Gáti József) Budapest 2012. 207-210. p.

8. Szögi László: Studentenmigration aus Ungarn 1100-1918 = Mehrsprachigkeit in Zentraleuropa (Hrsg: András F. Balogh und Christoph Leitgeb) Praesens Verlag, Wien 2012. 67-80. p.

9. Szögi László: A nagy változások időszaka. A külföldi magyar egyetemjárás átrendeződése a 20. század első két évtizedében = A történetíró elhivatottsága. Emlékkönyv Szabó Miklós születésének 80. évfordulójára (Szerk: Pál-Antal Sándor-Cornel Sigmirean-Simon Zsolt) Mentor Kiadó. Marosvásárhely 2012. 363-374. p.

10. Szögi László: Wittenbergtől Franekerig. A magyarországi peregrináció főbb vonásai a 17. században = „Taníts minket úgy számlálni napjainkat...” Tanulmányok a 70 éves Kósa László tiszteletére (Szerk: ifj. Bertényi Iván-Géra Eleonóra-Richly Gábor) Budapest 2012. 483-494. p.

11. Szögi László: Bécs egyeduralma. A külföldi egyetemjárás a 19. század első felében. = Az Egyetemi Könyvtár évkönyvei XVI. (Szerk: Szögi László) Budapest 2013. 11-51. p.

12. Szögi László: Szenci diákok az európai egyetemeken a középkortól 1918-ig = Szenc. Egy város évszázadai (Összeállította: Strešňák Gábor) Senec 2013. 139-145. p.

A témával kapcsolatos külföldi előadások:

1. Szögi László: Center and Periphery. Education of Hungarian Intelligentsia at European Universities between 12th and 19th centuries = Előadás a Nemzetközi Egyetemtörténeti Bizottság konferenciáján, Amsterdamban 2010. augusztus 27-én.

2. Szögi László: Neue Tendenzen in den ungarischen Peregrination im 18. Jahrhundert = Előadás a „13. Internationaler Kongress zur Erforschung des 18. Jahrhunderts” című konferencián, Grazban 2011. július 26-án.

3. Szögi László: A külföldi egyetemjárás levéltári forrásai és felhasználásuk a helytörténetírásban = Előadás a „IV. Szabadkai Levéltári Nap” című nemzetközi levéltári konferencián, Szabadkán 2011. szeptember 21-én.

4. Szögi László: A nagy változások időszaka. A külföldi magyar egyetemjárás átrendeződése a 20. század első két évtizedében = Előadás „A külföldi egyetemjárás és Erdély európai kapcsolatai a 12-20. században” című konferencián, Marosvásárhelyen 2012. október 28-án.

5. Szögi László: Szenci diákok Európa egyetemein a középkortól 1918-ig = Előadás a „Szenc – Egy város évszázadai” című konferencián, Szencen 2012. november 27-én.

6. Szögi László: Sáros vármegyei diákok a külföldi egyetemeken = Előadás az „University in the context of change” című konferencián, Eperjesen 2012. november 28-án.

7. Szögi László: Die Veränderungen des ausländischen Universitätsbesuches ungarländischer Studenten in der Zeit des Leopold-Thunschen Ministeriums 1849-1860 = Előadás a „Thun-Hohenstein'sche Universitätsreform 1849-1860” című konferencián, Innsbruckban 2013. június 6-án.

8. Szögi László: Wissenstransfer aus einem multietnischen Land. Ungarländische Studenten an europäischen Universitäten im langen 19. Jahrhundert. 1801-1918. = Előadás a Herder Institut által rendezett „Wissenstransfer und urbaner Raum. Formate, Modi und Aktuere des Wissenstransfers in den Städten Ostmittel- und Osteuropas” című konferencián, Marburgban, 2014. március 6-án.

A témával kapcsolatos hazai előadások:

1. Szögi László: Az Óbudai Egyetem és a középkori magyar egyetemjárás = Előadás az „Államalapítástól egyetemalapításig” című konferencián, Budapesten 2010. szeptember 1-én.

2. Szögi László: Ungarn. Zentrum und Peripherie. Westlicher Einfluss an ungarisches Hochschulwesen, ungarischer Einfluss an Ost- und Südeuropa = Előadás a Nemzetközi

Egyetemtörténeti Bizottság „Relations of Center and Periphery in the development of university structures in Europe and beyond” című konferenciáján, Budapesten 2010. november 12-én.

3. Szögi László: Külföldön tanuló Békés megyei diákok a kezdetektől 1918-ig = Előadás a Békés Megyei Levéltár által, „Nagy utazások” című konferencián, Gyulán 2011. szeptember 30-án.

4. Szögi László: Magyar diákok jezsuita egyetemeken = Előadás a Faludi Ferenc Akadémián az „Emlékezés a jezsuiták nagyszombati letelepedésének 450. évfordulója alkalmából” című konferencián, Budapesten 2011. október 7-én.

5. Szögi László: A 19. századi egyetemjárás kutatásának új eredményei = Előadás a „235 éve jött létre a Magyar Történelem Tanszék a budai királyi magyar Tudományegyetemen” című konferencián, Budapesten 2012. november 8-án.

6. Szögi László: A bécsi magyar egyetemjárás a neoabszolutizmus és a monarchia idején = Előadás „A Kert-Magyarország megálmodója” című konferencián, Budapesten 2012. december 6-án.

7. Szögi László: A külföldi egyetemjárás tömegessé válása a 19. század második felében = Előadás a „Tudomány – Egyetem. A Pécsi Egyetem és hallgatói a középkortól napjainkig” című konferencián, Pécsen 2013. február 25-én.

8. Szögi László: A magyar értelmiségi adattár összeállításának első eredményei 1150-1525 és 1566-1918 = Előadás a „Forráskiadás, forráskutatás, tudománytörténet” című konferencián az ELTE Bölcsészettudományi Karán, Budapesten, 2013. október 18-án.

9. Szögi László: A középkori magyar peregrináció irányai és fő tendenciái = Előadás a Székely György emeritus professzor 90. születésnapja tiszteletére rendezett konferencián az ELTE Bölcsészettudományi Karán, Budapesten, 2014. február 14-én.